

Od Redakcji

Szanowne Czytelniczki, Szanowni Czytelnicy,

W poprzednim numerze naszego czasopisma, opublikowanym w kwietniu 2021 roku, pisaliśmy, że kluczowym czynnikiem warunkującym kształt życia społecznego i gospodarczego jest pandemia, a ważnym czynnikiem ożywienia gospodarki europejskiej będą środki finansowe zawarte w Planie Odbudowy. Perspektywa drugiej połowy roku 2022 jest zdominowana przez proces sankcji ekonomicznych i politycznych, jakie Unia Europejska (UE) i Stany Zjednoczone uruchamiają wobec Rosji, w związku z jej agresją na Ukrainę.

Krajowe Plany Odbudowy (KPO) są już realizowane przez niemal wszystkie kraje członkowskie UE. Brak porozumienia w tej sprawie pomiędzy Rządem RP a Komisją Europejską jest czynnikiem o dużej wadze gospodarczej i politycznej. Wydaje się, że narracja „niepokornego” stosunku do UE została uznana za ważny element strategii wyborczej PiS. W praktyce oznacza to, że w najbliższych miesiącach środki na KPO dla Polski nie zostaną uruchomione.

Decyzja rządu o rezygnacji z importu rosyjskiego węgla została dobrze odebrana przez polską opinię publiczną. Zaraz jednak okazało się, że sposób wykonania tej decyzji nie został do końca przemyślany. W efekcie obserwujemy zbyt niską podaż węgla na rynku oraz duży wzrost cen tego surowca. Towarzyszy temu wzrost cen energii cieplnej, energii elektrycznej oraz benzyny. Nie jest jasne, w jaki sposób zjawiska te wpłyną na tempo zmian systemowych w energetyce, gdyż zarówno zwolennicy energetyki konwencjonalnej, jak też zwolennicy odnawialnych źródeł energii (OZE), widzą tu argumenty wspierające słuszność prezentowanych przez nich koncepcji.

Numer otwiera tekst Michaela Kranholda i Zbigniewa Styczyńskiego, przybliżający wyzwania dobiegającej końca, drugiej fali *Energiewende* w Niemczech. Jej celem było ustalenie metod i zasad integracji odnawialnych źródeł energii z systemem energetycznym. Autorzy prezentują pogląd, że cel ten został osiągnięty. W Niemczech średnia produkcja energii z OZE w roku 2021 wyniosła około 42%. Oznacza to, że było wiele okresów, w których generacja z OZE była bliska 100% zapotrzebowania na moc.

Oczywiście podjęto liczne działania inwestycyjne, prawne i organizacyjne, aby zapewnić pełną integrację takiego potencjału OZE z siecią. Dowodem na słuszność podjętych działań jest fakt, że nie wystąpiły żadne widoczne efekty wskazujące na niewłaściwą pracę systemu w tych nowych warunkach. Zarówno parametry pracy systemu, zakres zmienności częstotliwości i napięcia, jak i ogólna niezawodność dostaw energii do odbiorców końcowych pozostały na tym samym, wysokim poziomie.

W Polsce integracja energii z OZE z systemem energetycznym nie przebiega tak sprawnie jak w Niemczech. Tej kwestii dotyczy artykuł Grzegorza Wiśniewskiego *Czy niedoinwestowana sieć elektroenergetyczna ograniczy rozwój fotowoltaiki?*. Autor postawił tezę, że niedoinwestowane sieci energetyczne (lub niewłaściwe ukierunkowanie inwestycji sieciowych) stanowią największą barierę dalszego rozwoju całego sektora fotowoltaiki (PV) i transformacji energetycznej w Polsce. Wiśniewski wskazuje na dwa zjawiska: spadek dostępnych mocy przyłączeniowych u wszystkich operatorów (OSD) oraz na znaczny wzrost odmów wydania warunków przyłączenia dla fotowoltaiki w roku 2021. W efekcie w roku 2022 dostęp do sieci stał się główną barierą ograniczającą rozwój fotowoltaiki, a przez to też transformacji energetycznej. Konieczny jest zatem jasny i długofalowy plan rozwoju sieci, który zapewni przełamanie tej bariery.

W artykule Pawła Ruszkowskiego znajdziemy wnioski z socjologicznych badań jakościowych, dotyczących świadomości ekologicznej warszawiaków. Autor wskazuje na występowanie w świadomości badanych dwóch orientacji: orientacji proekologicznej oraz orientacji sceptycznej. Wyrażna narracja proekologiczna ma miejsce w wypowiedziach uczniów i studentów oraz emerytów. Natomiast narracja sceptyczna dominuje w wypowiedziach robotników i osób o niskich kwalifikacjach. W przypadku pozostałych struktur społecznych obserwujemy wewnętrzną polaryzację, tj. obecność w ich świadomości zarówno orientacji proekologicznej, jak i sceptycznej.

Numer zamyka publikacja wybranych fragmentów dyskusji na Seminarium Energetycznym Collegium Civitas (które odbyło się 3 listopada 2021 roku), dotyczącej inwestycji przemysłowych w regionach przechodzących proces transformacji energetycznej. Szczególnie interesujący wkład do debaty wnieśli liderzy związkowi: Dariusz Kucharewicz, przewodniczący Krajowej Sekcji Elektrowni i Elektrociepłowni NSZZ „Solidarność”, oraz Marek Solecki, przewodniczący Sekcji Krajowej Energetyki ZZ Inżynierów i Techników.